

• Links: in barokstijl gesneden spiegellijst (2020). Lindehout nog zonder vergulding, 52 x 72 cm.
• Volgende pagina's: 'Costoluto Genovese' (2011). Hoog reliëf in lindehout in de stijl van Grinling Gibbons, 48 x 35 cm.
• Familiewapen RAMM, Estland (2014). Lindehout gesneden, nog zonder heraldische kleuren, hoogte 70 cm.

Verfijnd houtsnijwerk

De kunst van een artistiek ambachtsman

Tekst Marloes de Moor

‘Houtsnijwerk? Daar is toch geen toekomst voor,’ zei een leraar van de vakschool meubelmakerij in Maaseik midden jaren tachtig tegen de jonge Patrick Damiaens. Design, daar kon je je brood mee verdienen. Maar dat was nu juist wat Damiaens helemaal niet zo interessant vond. Houtsnijwerk, een van de oudste ambachten ter wereld, fascineerde hem; hij zou zijn leraar het tegendeel bewijzen.

Damiaens had het vaak gezien toen hij als kind met zijn ouders kastelen en musea bezocht. Dat oude ambacht wilde hij ook kunnen uitoefenen. Na zes jaar vakschool meubelmakerij, ging hij dan ook naar het gerenommeerde Institut Don Bosco in Luik, gespecialiseerd in het Luikse ornament. Daar leerde hij deze verfijnde houtsnijkunst, die geïnspireerd is op de Lodewijkstijlen van de 18de eeuw. ‘Het snijden van Luikse ornamenten is later een van mijn specialismes geworden. Ik heb geleerd heel fijn te snijden en pas dit ook in andere houtsnijwerken toe.’

Er is een groeiende vraag naar familiewapens

Damiaens is sinds 1992 zelfstandig houtornamentist. Binnen zijn vakgebied is hij inmiddels een bekende naam. Niet voor niets ontving hij in België bij koninklijk besluit het Gouden ereteken ‘Eliten der Arbeid’ voor zijn vakmanschap en inzet. Talrijke ruwe blokken hout veranderden onder zijn handen in indrukwekkende wapenschilden, heraldische beeldhouwwerken of verfijnde ornamenten om deuren, meubels, kasten, trappen of openhaarden mee te verfraaien. ‘Een ander specialisme van mij is hoog-reliëf snijwerk volgens de techniek van de befaamde Engelse houtsnijder Grinling Gibbons. Daar voel ik me vrij in, maar sta tegelijkertijd onder spanning om niet te falen. De kunst is van een dik

blok lindehout natuurgetrouw reliëf te snijden. De kwaliteit en de draadrichting van het hout bepalen de uiteindelijke vormgeving. Het is aan mij om daarin de beste kwaliteit te leveren.’

Voor Damiaens is elke opdracht bijzonder, maar uniek was toch wel de reconstructie van drie gestolen beeldhouwwerken die rond 1880 gemaakt werden voor de graftombe van keizer Napoleon III in de abdij van het Engelse Farnborough. ‘Aan de hand van fotomateriaal heb ik de drie lijsten exact nagemaakt. Op de kuif na is deze opdracht bijna klaar.’ Elke opdracht begint met een schets op papier, eerst op schaal, daarna in het groot. ‘Met de klant bespreek ik hun wensen, de afmetingen, de kleur, details en de prijs. Zodra daar overeenstemming over is, zoek ik het hout uit en kan ik beginnen.’ Soms werkt hij samen met meubelmakers, schrijnwerkers of restaurateurs om tot een eindproduct te komen. ‘Een kast kan ik in mijn atelier zelf niet maken, dus dan vraag ik een meubelmaker om te helpen. Onlangs kreeg ik het verzoek om een prijsopgave te doen voor de reconstructie van een verbrand altaar uit een kerk. Dat gaat om een bouwwerk van zo’n 7 meter hoog. Daar zal een orgelbouwer aan te pas moeten komen.’

Hoewel Damiaens een veelzijdige klantenkring heeft, moet hij zijn leraar uit de jaren tachtig een beetje gelijk geven. ‘Het afzetgebied is inderdaad kleiner geworden. Design is inmiddels populairder dan traditioneel houtsnijwerk en vakmanschap. Toch is er de laatste jaren wel een groeiende vraag naar familiewapens. Voor de Burschenschaft, een Duitse studentenvereniging in Würzburg, heb ik in 2018 een heraldisch wapen in hout gemaakt, ter gelegenheid van hun 200-jarig bestaan. Een kenmerk van de Burschenschaft is het academisch schermen, ook wel de mensuur. Het 1,20 meter hoge wapen, voorzien van de originele heraldische kleuren, past daar goed bij. Ik was trots toen ik het resultaat zag hangen in hun studentenhuis, een prachtige 18de-eeuwse villa net buiten Würzburg.’

Patrick Damiaens
Aan de Lievenheer 5
3680 Maaseik, België
+32 (0)89 35 39 37
www.patrickdamiaens.nl

